

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

จากสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจที่ชะลอตัวของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้ทุกประเทศต้องแสวงหาทางออก เพื่อให้ฟื้นตัวและผ่านพ้นจากปัญหาดังกล่าวโดยให้มีผลกระทบน้อยที่สุด สำหรับประเทศไทยได้มาตรการในการแก้ปัญหาประการหนึ่งเพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ คือการส่งเสริมการท่องเที่ยว ตามผลการสำรวจพบว่า รายได้จากการท่องเที่ยวของไทยขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ในปี 2538 มีรายได้ 190,765 ล้านบาท และในปี 2544 รายได้ 299,047 ล้านบาทและเพิ่มขึ้นเป็น 323,484 ล้านบาทในปี 2545 หรือขยายตัวร้อยละ 8.17 (บิสิเนสไทย, Special Report. 2546: ออนไลน์) จากผลงานที่ปรากฏอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงถูกกำหนดให้เป็นหนึ่งมาตรการที่จะช่วยแก้ไขวิกฤตทางเศรษฐกิจ

นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทยปี 2546-2549 ได้ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ สร้างงานให้กับประชาชน และเพิ่มรายได้ให้กับประเทศ ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั่วทุกภูมิภาค ตามนโยบายรัฐบาล พัฒนาการดำเนินงานด้านการตลาดเชิงรุก กำหนดจุดขายด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย (Positioning Thailand) ให้มีความชัดเจน ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกับทุกฝ่ายทั้งระดับในประเทศและต่างประเทศ ร่วมกันขจัดอุปสรรคทางการท่องเที่ยว เพื่อสู่การเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชีย มุ่งพัฒนาองค์กร ระบบบริหารจัดการและเสริมสร้างบุคลากรให้มีทักษะและขีดความสามารถทางการตลาดท่องเที่ยว เพื่อให้เป็นองค์การแห่งการขับเคลื่อน (Driving Force) ที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานและมีศักยภาพในการแข่งขันระดับนานาชาติ ภายใต้หลักธรรมาภิบาลและเร่งรัดพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว (E-tourism) เพื่อรองรับการทำธุรกรรมบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและการดำเนินการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, นโยบายการท่องเที่ยว, 2545: ออนไลน์)

จังหวัดสมุทรสงครามตั้งอยู่ทางภาคกลางตอนใต้ของประเทศไทย อยู่ชายฝั่งทะเลอ่าวไทยด้านตะวันตกบริเวณปากแม่น้ำแม่กลอง ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ประมาณ 65 กิโลเมตร การปกครองแบ่งเป็น 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองสมุทรสงคราม อำเภออัมพวา อำเภอบางคนที ประชากรประกอบอาชีพเกษตร ร้อยละ 80 ได้แก่ มะพร้าว ลิ้นจี่ ส้มโอ กุ้ง ข้าว ผักต่างๆ การประมง และการทำนาเกลือ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสมุทรสงคราม, 2546:

ออนไลน์) วิสัยทัศน์ของจังหวัด “เป็นเมืองแห่งอาหารทะเลและผลไม้ปลอดสารพิษ ศูนย์กลาง การพักผ่อน การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางลำคลองระดับชาติ และดินแดนแห่งประชาชนรัก ถิ่นกำเนิด” จังหวัดสมุทรสงคราม กำหนดยุทธศาสตร์หลักเพื่อการปฏิบัติจริง 3 ประการคือ 1) ยุทธศาสตร์เป็นเมืองอาหารทะเล ผลไม้ปลอดสารพิษเพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลที่จะให้ ประเทศไทยเป็นฐานการผลิตอาหารสู่ครัวโลก 2) ยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวไทยไปสมุทรสงคราม โดย การพัฒนาให้จังหวัดเป็นศูนย์กลางการพักผ่อนและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางลำคลอง 3) ยุทธศาสตร์คนแม่กลองรักถิ่นกำเนิด การปลูกจิตสำนึกให้ชาวจังหวัดสมุทรสงครามรักถิ่นกำเนิด และเอื้ออาทรต่อกันปลูกกระแสของความเป็น“คนแม่กลอง” (จังหวัดสมุทรสงคราม, 2546: ออนไลน์) แผนปฏิบัติของจังหวัด เน้นให้จังหวัดเป็นแหล่งอุตสาหกรรมแปรรูปทางการเกษตรที่ สามารถควบคุมมลพิษได้ ตลอดจนเป็นแหล่งท่องเที่ยวและที่พักอาศัยแบบอนุรักษ์ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวเน้นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในลักษณะโฮมสเตย์ (Home stay) โดยพัก แรมกับชาวบ้าน (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสมุทรสงคราม, 2546: ออนไลน์)

ในทางเศรษฐกิจ ธุรกิจการท่องเที่ยวเป็นธุรกิจที่มีบทบาทมากต่อเศรษฐกิจของประเทศ และต่อเศรษฐกิจของแต่ละจังหวัด จังหวัดสมุทรสงครามได้กำหนดให้การท่องเที่ยวเป็นหนึ่งใน สามยุทธศาสตร์หลักของจังหวัด คือต้องการนำจังหวัดสมุทรสงครามไปสู่ "จังหวัดแห่งการ ท่องเที่ยว" โดยการพัฒนาให้จังหวัดเป็นศูนย์กลางการพักผ่อนและท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางลำคลอง

ประกอบกับรัฐบาลภายใต้การนำของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี มีนโยบาย แก้ไขปัญหาการจราจรที่ติดขัดในถนนพระราม 2 และ ถนนเพชรเกษม ได้เสนอโครงการเส้นทาง ลัดสู่ภาคใต้ (สมุทรสงคราม-แหลมผักเบี้ย-ชะอำ) เพื่อบรรเทาปัญหาความแออัดของการจราจรและ ขนส่งระหว่างภูมิภาค หากรัฐบาลอนุมัติโครงการดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อจังหวัดสมุทรสงคราม โดยทำให้จังหวัดสมุทรสงครามจะกลายเป็นเมืองปิด เพราะเส้นทางก่อสร้างไม่มีทางเชื่อมต่อ (สรุป รายงานผลการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นระดับตำบล จังหวัดสมุทรสงคราม ระหว่างวันที่ 4-30 เมษายน 2546: 15) จังหวัดสมุทรสงครามต้องใช้คุณสมบัติการเป็นเมืองปิดให้เกิดประโยชน์ในการ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยว

ดังนั้นยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงต้องได้รับการส่งเสริม สนับสนุนอย่าง จริงจังและเป็นรูปธรรม เพื่อรองรับสถานการณ์ในอนาคต การมุ่งสู่เป้าหมายที่จังหวัดตั้งไว้นั้น ต้อง มีการบริหารจัดการที่เหมาะสม ประกอบกับจังหวัดสมุทรสงครามเพิ่งเริ่มดำเนินการ ให้การ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้มีส่วนร่วมในการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จึงทำให้ ผู้ศึกษา มีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารจัดการธุรกิจด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของจังหวัด สมุทรสงคราม ว่ามีการบริหารจัดการและแก้ปัญหาอย่างไร และเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับผู้

สนใจในการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความช่วยเหลือส่งเสริมผู้ประกอบการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัด

สมุทรสงคราม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบการบริหารจัดการกิจการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม
2. เพื่อทราบปัญหาการบริหารจัดการกิจการด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม
3. เพื่อเป็นข้อมูลให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการช่วยเหลือกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม ให้สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผลตามนโยบายของจังหวัด

นิยามศัพท์

การบริหารจัดการ (Management) หมายถึงการกระทำหรือการดำเนินการใดๆของผู้บริหารหรือเจ้าของกิจการ ผู้นำชุมชนท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการ 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการ การตลาด และการเงินในกิจการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม

ธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Conservation Tourism) ในจังหวัดสมุทรสงคราม หมายถึง การดำเนินกิจกรรมของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว โดยการนำนักท่องเที่ยวไปเที่ยวชมธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ โบราณคดี วัฒนธรรม สถานที่ต่างๆที่มนุษย์สร้างขึ้นและเกี่ยวเนื่องกับความเป็นอยู่ของสังคม รวมทั้งวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงคราม